

Szerkesztőség és kiadó hivatal

Hely: SIMONFFY-ház a város-házával szemben

HIRDETÉMÉNYEK.

előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok valamint a lap szellemi részét illető minden közlemények ide intendőek

Bérmintelen levelek csak ismert kezektől fogadtatnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVŐ PÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár:

Helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:

Egész évre 10 ft — kr
Félévre 5 ft —
Negyedévre 2 ft 50
Egy óra 1 ft —

Hirdetési díj:

Öt-hasáboptitisor egyszeri beiktatásáért 5 kr
Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr
Nyitlár 4 hasáboptitisorért 20 kr.

XI. évfolyam. 1884.

Debreczen. Csütörtök, aug. 7.

154. szám

Az ország hanyatlása.

(T.) Az édes mindnyájunknak oly kedves adósságról akarok valamit írni. Édekes tárgy azt hiszem, s fogok találni egy pár kollégára, a ki mindkét cikkben végig megy, mert a mit mondandó lesznek, egyetlen cikkbe nem fér be.

Az adósságról szólva tehát, azzal akarunk tisztába jönni mindenek előtt, hogy vajon az adósság szegény-e, bűn-e, erény-e; vagy micsoda? Már hogy milyen fan terem? Olyanon-e melynek gyümölcse tápláló és hasznos, vagy olyanon, melynek gyümölcse méreg? Mert a hány féle az ember, annyi féle az adósság is. És hogy úgy mondjuk, más-más karaktere van minden adósságnak.

A régi világ urai például: könyvelőmű adósságot szoktak csinálni. Meg volt mindenük, csak pénzük nem volt annyi, a mennyit elbirtak volna költeni. Szerzés, beruházás, üzlet kezdés, szóval valami, ami kifizette volna magát nem igen volt eszük ágába. Nem úgy kezelték a pénzt hogy mikor az ember egyik zsebéből kiadja hát a másikba kétszeresen vagy többszörösen jöjjön vissza, hanem úgy, hogy még azt is magával vigye a mi a zseben még benne se volt. Kiadták parádéra, lóra, agárra, meg szép leányra és a többi. S az, aki azt hiszi, hogy a mai generáció könnyelműbb, mint a milyen a régi volt, igen-igen csalódik; és a ki azt hiszi, hogy azokat a betáblázott adósságokat, melyekről az ellenzéki lapok oly igen nagyon szeretnek beszélni, a mai generáció csinálta, az még jobban csalódik. Felét se édes uraim, felét se! És a közt az adósság közt, a mit a mai generáció csinál 70-80% akad olyan, mely befektetésre, vásárlásra vagy más egyéb célra csináltatott, míg a régi adósságok és birtok elzálogások közt nem akadt tiz perczent se. És el lehet hinni azt is, hogy a régi vagy elmúlt generáció éppen úgy el-

tudta lovazni a pénzt lőcsös szekéren, mint a hogy a mai angol ruganyos kocsin; és éppen úgy el tudta vendégeskedni szalma fedelű házban, mint a hogy a mai palotában cselekszik. Az az egyszerűség tehát, melylyel a mi özvegyeink ékeskedtek, nem mindig olyan arany volt ám a mi nem fénylett, hanem valószínűség és érték nélkül.

Én legalább, a ki nem ma születtem és országot járt, embereket láttam legény vagyok, semmivel se ismerem a mai generációt rosszabbnak a réginél, sőt ismerem számítottbannak, szorgalmasabbnak és szolidabbnak, s ha a régié közt volt préda 50 perczent, a mai közt nincs tizenöt se. És ha mégis csináltatik adósság, és ha mégis szaporodnak a betáblázások, hát kérem megkülönböztetni az adósságok ama karakterét, hogy amíg az egyik lehet bűn, addig a másik lehet erény. A míg az egyik lehet a bomlás és pusztulásnak kezdő-ményezése, addig lehet a másik a gyarapodásnak és gazdagodásnak alapköve. Mert nemcsak az a kérdés ám az adósság csinálásánál hogy hova tette? Mert míg az egyik kezében a hitel öngyilkos, a másikban mentő és diadalra vezető fegyver. A lehető leghe ytelenebb dolog tehát az, mikor valaki, (mint például a mi ellenzéki lapjaink tenni szokták) az adósságokról általános felfogással beszél és nem tesz megkülönböztetést a bűnös vagy az erényes közt, hanem a politikai gáncskodás szempontjából valamennyire kimondja a marasztaló ítéletet.

A kereskedőkről mondják például: Nem lehet tudni, mennyi vagyonuk van. Más pénzzel dolgozik a legtöbb. És azt higgyük talán, hogy ezt nem jól tesszik a kereskedők? Hanem például, ha valami jó üzletre van kilitása, de mert nincs pénze, hát inkább adja fel az üzletet mint kölcsönt kérjen?

A „Debreczeni Ellenőr” tárczája.

A HAMUBAN.

Elbeszélés.

J. N. után.

(Folyt.)

XVI.

— Sokat mernék rá tenni, hogy ez a kalandorjusszéköttesben állott családdal, mondá André, de vajon miért csinál titkot belőle? . . . Csodálatos! Nézzé csak mint rohan a bőrzére, mint a szélvész.

— Jól mondja ön hogy szélvész, — mormogá Germainál ur, André karon fogva, — mert a mi légvárainak ugyancsak szétrombolta! Menjünk fel önhöz André, beszélni akarok önnel.

André engedelmeskedett, bár előre tudta, mi lesz beszélgetésük tárgya; de felverte szívét minden eshetőségre s feltette magában, hogy állhatatos fog maradni a harcban.

Germainál ur, mintha eltalálta volna André gondolatját, nagyon kényelmetlenül érezte magát: sohajtva foglalt helyet egy széken, kezét ráspolyszerűleg dörzsölgette, miközben szüntelenül köhécselt és fészkelődött. Végre megszólalt.

Legelőször is azon kezdé, hogy elbeszélte Pierre Toucarddali találkozását, aztán élénk színekkel lefestette a várakozásban eltöltött tizenkét borzasztó évet, meghatólag beszélt reményeiről és csalódásairól, kiállott félelméről és szenvedéseiről; nem hallgatta el, hányszor jött kísértetbe a pénz láttára, és hányszor esett kétségbe, ha arra gondolt, hogy egy napon az örökösök megtalálnak jellemni.

Midőn elbeszélését bevégezte, André vette át a szót.

— Ez mind igen szép; — mondá hideden, — a pénz törvényes tulajdonosának vissza van adva, az ön sokat zaklatott lelkiismerete pedig végre megvan nyugtatva. Egyébiránt, higgye el ha, én és Róza már a pénz birtokába lettünk volna, mint ön tett.

— Elhiszem, — szólt Germainál ur szomornan, ön becsületes derék ember. Minél jobban megismertem önt, annál jobban kezdtem becsülni is s ha a sors úgy akarta volna, hogy vejem legyen, lelkekre mondom, büszke lettem volna reá!

André elhalványodott e szavakra, de úgy tett, mintha nem értette volna meg.

— Beszéljünk most fontosabb dologról, — mondá mosogóva, térjünk vissza arra, amit ma délben ígért nekem megmondani. — Mit ígértem én? — kérde Germainál ur elpirulva.

— Azt hogy ma ebéd felett, megfogja határozni az esküvő napját.

Germainál ur kedvetlenül emelkedett fel ültéből.

— Ön tehát nem értett meg engem? — kérde.

— En csak annyit értettem meg, a mennyit éppen mondott, hogy a pénzt, melyet Rózának szánt, visszakövetelték öntől s ön kötelessége szerint vissza is adta. Ez igen egyszerű és természetes dolog, s fel nem foghatom, mi köze volna ennek az én s Róza jövő boldogságához?

— Mi az igaz, — boszankodott Germainál ur, — hogy azok a legveszedelmesebb süketek, a kik hallani nem akarnak. Ez a pénz, melyről ön oly kicsinlőleg beszélt, volt az egyetlen alap, melyre leányom jövő boldogságát fektettem.

— A miniszterelnök helyettese. Tiszta Kálmán miniszterelnököt három heti távolléte ideje alatt, Trefort Agoston vallás és közoktatásügyi miniszter e hó 15-ikére várható hazaérkezéig báró Orszy ö félése személye körüli miniszter — ki Trefort megérkezéséig Budapesten marad — fogja helyettesíteni. Orszy báró csak akkor megy vissza Bécsbe, midőn az ügyek vezetését Trefort már átvette.

— A rendjelek és a rangemelés. — Tegnap lapunkban közöltük ö felségének azt a legfelső kéziratát, melyen hatályon kívül helyezi a Szent-István, Lipót- és vaskoronarend szabályzatainak azt a határozatát, hogy némely rendfokozattal bizonyos rangemelések jár. A legf. kéziratban említett s hatályon kívül helyezett határozatok ezek: A Szent-Istvánrend szabályzatának XVII. szakasza szerint, ha nem valóságos belső titkos tanácsos kapja a rendjelt, akkor ö felsége azzá, a középkereszteseket decretális titkos tanácsosokká, a kis kereszteseket pedig a középkeresztesek képest gróffokká is kinevezi, bárókká pedig díjmentesen, ha azokért folyamodnak. A Lipótrend nagykeresztesei a titkos tanácsosságra, középkeresztesei a bíróságra és kiskeresztesei a lovagi fokra tartoznak számot épügy, mint a vaskoronarend I., II. és III. oszt. lovagjai. Mind e rangemelések a mai kézirattal megszüntetnek. De a Lipótrend nagykeresztesei s az I. oszt. vaskoronarend lovagjairz névze megmarad az a hitintés; hogy a nagymester rendeleteiben „rokonaink“ („unsere Vettern“) névvel emlegettessenek. A Mária-Terézia-rendet a kir. kézirat nem érinti. Ennél már a lovagkereszt báró címre jogosít és a lovagok állására, vallásra és rangra való tekintet nélkül udvarképesek s díjakat huznak. A belsődiékek közül a husz legidősebb nagykeresztes 1500, a középkeresztesek 600 s a száz legidősb lovag 600, a többi 400 ft fizetést kap.

Uralkodók találkozása.

Ritkán kísérté a világ olyan figyelemmel, ha uralkodók adtak egymásnak találkozót, mint most a német császár és királyukét, ritkán várta olyan érdeklődéssel a következőket mint most. Ennek oka pedig igen egyszerű. Mert míg máskor az ilyen találkozásoknak mindig csak udvariassági színezet volt, ma nyitl titok, hogy ennek határozott politikai iránya van, mely föltevést meg erősíti azon körülmény, hogy Kálmán, y,

— Nem uram, e pénz nem lehetett alap; mert nem az öné volt s jól tudhatta, hogy előbb-utóbb vissza fogják követelni öntől; azért hagyjuk ezt, mondja inkább, mikorra határozza el az esküvőt?

— Itéletnapra! — kiáltá Germainál ur; kit André nyakassága egészen felfelingerlett. — Minő joggal kívánja ön, hogy leányom sorsát az önéhez kössöm? Miből fogja ön el tartani? Azt akarja ön talán, hogy itt lakjunk e lyukban üres festékeserepei között? Itt nevelje fel gyermekeit nyomorban, eladósodva s talán betegség- és éhséggel küzdve? . . . Soha, soha!

— Oh, annyira nem fogunk jutni! — felelé André önbizalommal. — Azonban most már minden okoskodás haszontalan. Ha önek nem volt szándoka minket egyesíteni, miért kerestett fel engem ezelőtt négy hónappal? miért hívott meg vendégének? miért tett házibarátjává? egyszerűval, miért bátorított fel engem oly szerelemre, mely az ön közbejötté nélkül talán fel sem ébredt volna?

— Istenem, hiszen Róza kívánta, hogy így tegyek! Róza szeretete önt!

— S azt hiszi ön, hogy ezután nem fog szeretni, ha ön megtiltja neki?

Nem tudom; de annyit bizonyosan állíthatok, hogy ha szereti is önt, az ön nője még sem lesz.

Oh! Germainál ur ha a házasság csak gondoknak volna megengedve, a világ rövid idő alatt tönkre menne?

— Meglehet, hanem még egyszer ismétlem, arra ne is gondoljon, hogy leányomat megkapja.

— Ne is gondoljak? . . . Hát azt hiszi ön, hogy a szerelmet oly könnyen ellehet ol-tani, mint egy gyertyát? Oh, akkor nagyon csalódik ön! Kívánja ön, hogy éljek lélekzet

Tiszta Kálmán és a budapesti német főkon-sul Berchem gróf is oda hivattak.

Bizonyos, hogy e találkozó a konferencia bukásával kapcsolatban van, vagy hogy jobban mondjak, a további teendők megbeszélése végett történik, de természetesen az eredményt most sem fogják előre írni, mint máskor, s majd csak akkor tudjuk meg midőn az ennek következtéképen elő állott tények sorakoznak elibünk.

Az európai viszonyokat a hármas szövetség dominálja, és mert ez tény, határozottan lehet következtetni miszerint ezen találkozás újabb lökést fog adni a béke politikájának, mely politika megóvása Németország császárjának éppen úgy érdekében áll, mint monarchiáknak. Hogy aztán ezt minő eszközökkel lehet megóvni, azt a két uralkodó beszéli és állapítja meg.

Mindenesetre az az egy dolog tagadhatatlan, hogy jelenleg a találkozás oly constellatiók között történik, melyek az európai hatalmak új csoportosulásának csiráját hordják magukban. A londoni conferentia kimenetele a két nyugati hatalom viszonyának változását fogja maga után vonni és Franciaország jobban esatlakozik majd a continenshez ezáltal is biztosítván a békét. A német-osztrák-magyar béke az, mely öt év óta védi Európa békéjét és nyugalmát, s így magától érthető, mily érzelmeket kelt a mostani találkozás. Béke ünnepe az s a kívánság, hogy az 1879-ben Bécsben felépített védbástya olyan maradjon mint a szikla, mely a Traun partjain mered az égnek, oly természetes, hogy nem is kellene azt kifejeznünk, ha a holnapi találkozás azt közelebb nem hozná. Vilmos császár midőn Versaillesben német császárrá lett, a béke fejedelmévé vált s most élte alkonyán nem szeretné a fegyveresürgést. Ausztria-Magyarországnak is a békére van szüksége. Ez az a közösség a kettős szövetség alapja, mely nem csak anyagi, hanem értelmi is. A szövetségnek nincs támadó célja, sőt megbarátkoztatta már magát Orosz- és Olaszországot is és igyekszik körébe vonni Franciaországot. Ischlben a régi barátságot most megint szorosabbra fűzik. A londoni conferentia balsikere fog politikai beszélgetésre is alkalmat adni mily szerepe lesz itt Kálmán külügyi és Tiszta Kálmán magyar miniszternek — Taaffe gróf nem hivottól Ischlbe — elképzelhető. Jelenlétük azt mutatja, hogy a német-osztrák-magyar szövetségben megvan a teljes egyetértés.

Az uralkodók találkozásáról eddig a következő táviratok fekszenek előttünk:

nélkül, de ne kívánja ön azt, hogy Rózát elfeledjem!

— Nem csak kívánom, sőt atyai jogomnál fogva parancsolom is, s ezennel ünnepélyesen kinyilatkoztatom, hogy sohasem fogok beleegyezni, hogy leányom az öné legyen!

— Én pedig esküszöm, hogy enyém lesz, ha mindjárt életem árán is!

— Legyen ön okos, az Isten nevére kérem! Lásza André én egész bizalommal fordulok önhöz, mert becsülöm és sajnálom önt. Adja ön szavát nekem, hogy ezentul kerülni fog minden alkalmat, leányomat látni, vagy vele beszélni . . .

— Soha, soha!

— Fájdalom, akkor mindennek vége van közöttünk.

— Ez az ön utolsó szava? kérde André.

— Igen.

— Jól van! Róza és én várni fogunk

— Az én halálomra?

— Nem, hanem a Róza nagykorusá-gára.

— Amint tetszik! — mondá Germainál ur hideden. — De addig is elzárak ön előtt minden utat, mely önt leányomhoz vezetné.

— Tegyen amit akar; én azért Rózát látni fogom, beszélni fogok vele és szeretni fogom minden erőmből, ha mindjárt a feje tetejére áll is ön!

— Csak rajta! Majd meglátjuk, melyikünk lesz ravaszabb!

Es Germainál ur, a félnék alázatos ember, anélkül, hogy köszönt volna, haragosan hagyta el a műtermet.

Alig távozott el az öreg, André már megbánta heveskedését s utána sietett. Térdre akart borulni a keményszívű atya előtt s esdekléseivel akarta meglágyítani. De midőn

Salzburg, aug. 6. Vilmos német császár a németalföldi hercegnőnél tett bucsulatogatás után délelőtti fél 10 órakor külön vonaton, a legjobb egészségben Ischlbe utazott. A közönség a császárt, midőn a pályaudvarba köcsizott, zajos „hoch“ kiáltásokkal üdvözölte. A pályaudvarban a helytartó, a tartományi főnök, a katonai parancsnok és a polgármester jelentek meg bucsutiszteletére. — Reuss hg. német nagykövet a császár kíséretében szintén Ischlbe utazott.

Ischl, aug. 6. Király ő felsége délelőtti 11 órakor Ebenseebe köcsizott, hogy ott Vilmos német császárt üdvözölje s Ischlbe kísérsje. A császár déli 12 órakor érkezik ide. A pályaudvar ünnepeiben föl van díszítve. A közönség nagy tömegekben özönlik az indóházhoz. A rend fenntartása végett a pályaudvarban és az „Elisabéth“ vendéglőnél előtt egy-egy csapat tűzország van felállítva.

Ischl, aug. 6. Ő felsége báró Mondel főhadisege kíséretében 1/2 órakor Ebenseeig a német császár elé ment. Az utóbbi napok tikasztó melegét a tegnapi esti erős zivatar lehetőleg elűzte. A gazdagon díszített pályaudvar perronján nagyszámú előkelő közönség gyűlt egybe.

Ebensee, aug. 6. Pompás időjárás mellett ma dében, az évenként ismétlődő találkozás a német császár és uralkodók között, megtörtént. Ő felsége 11 óra 30 perckor érkezett Ischlból ide és a vonatról le szállva a perron közepén reservált helyre ment, a mely hely a közönség részére fenntartott résztől oleanderfák sora által el volt választva.

Ő felsége, a ki a porosz testőr gyalogsági ezredes egyenruhát öltött és a porosz fekete sasrend csillagát és szalagját viselte, ismételve amaz irányba tekintett, a honnét császári vendége érkezett várta. Pár perc múlva megszólalt a vonatjelzés, ő felsége néhány lépéssel előbbre ment és a Szalzburg felől jövő, Claudy udvari tanácsos által vezetett vonat 11 óra 37 perckor a csarnokba robbogott. Midőn a vonat megállott, Vilmos császár a waggon kijárójához lépett és két lépcsőfokon gyorsan lejutott le akart szállani, de ő felsége a király megelőzte és a kis felszálló emelvényen a két uralkodó kiváló szíveséggel ölelte meg és üdvözölte egymást; a fejedelmi barátok háromszor mindkét felől megcsókolták egymás arcát és több ízben kezét szorították. Azután a két uralkodó visszavonult a waggon belsejébe és magukra maradtak. A másik waggonban a német császár kísérete volt, és pedig Reuss herceg nagykövet, Lehndorf gróf, Wedel gróf alezredes, Reuss herceg örnagy, szárnysegéd, Leutold vezérőrnagy, Thiemann törzsorvos, Bork és Kautzik udvari tanácsosok. A német császár osztrák-magyar gyalogezredének egyenruháját viselte. A vonat két percnyi időzés után tovább robbogott Ischlbe; a két uralkodó a waggon ablaka mellett állott és élénk beszélgetésben voltak.

A debr. kereskedelmi szakiskola.

II. Életpályánk helyes megválasztása döntő befolyással bír egész életünkre s így nem csoda, ha a szülők a legnagyobb aggodalommal fontolgatják meg mily életpályára adják gyermekeiket. S mégis fájdalom hány szülő vétkezik épen ezen tekintetben. Igen sok szülőnél az aristocratiás büszkeség, hiúság, nagyzási vágy határoz s igen gyakran tapasztaljuk, hogy szülők gyenge, tehetség nél-

küli fiukat kényszerítenek oly pályára, melyen a legjobb esetben csak tengenek. A gyenge tehetségű fiú engedve a kényszernek akarata s hajlama ellenére megkezdi a hosszú pályát, de a legtöbb esetben még a legjobb akarat mellett is — belátja gyengeségét, bizonyos csüggedtséggel vesz rajta erőt, elveszti életkedvét, szellemi rugékonyságát és szaporítja az államot s társadalmat egyaránt terhelő proletariátust. Ha statisztikai adatok nyomán ki lehetne mutatni, hogy a tudományos pályát megkezdett tanulók hány százalékát végzi pályáját, s még ezekből is hány százalékát boldogul az életben akkor bizonyára megszűnnék a gymnasiumok túlszámú adná gyermekeik szakiskolába.

Azt mondják azonban, hogy a gymnasium minden szakra képesít, holott a szűkebb körű reál s plane a szakiskola a gyermekek tehetségének nem enged tagabb teret. Igaz! A tévedés azonban csak abban rejlik, hogy a gymnasium mindent — tudományos pályára készít elő, de jaj annak a fiúnak a ki akár szülőinek kényszerítésére folytán hajlam s tehetség nélkül, akár szülőinek rossz anyagi viszonyai következtében nem csak a tanulmányokkal, hanem az étellel is megküzdeni kénytelen. A tapasztalat azt bizonyítja, hogy az ily fiúk legnagyobb része elesenevész.

A gyakorlatias irányú szakiskolák s különösen a kereskedelmi szakiskolák ellenben igen sokféle pályára készítik elő a tanulót, a melyek közül az intézet elhagyása után hajlama, tehetsége s anyagi helyzete szerint válogathat.

A foglalkozások egész tömege kínálkozik a kereskedelmi szakiskolát végzett ifjúnak, csak akarat és szorgalom kell s az ifjú boldogul.

A kereskedelmi iskola növendékeinek nem megvetendő előnyökét nyújt.

A véderőről szóló 1867. évi 40. s 1882. évi 39. t. cz. értelmében egy éves önkényesek.

A köztisztviselők minősítéséről szóló 1883. évi I. sz. törvényezik értelmében közsé, illetőleg közigazgatók, a postánál, az állami, megyei s törvényhatósági számvevőségekél, a pénztári, kezelési szakoknál tisztviselők.

A közmunka s közlekedési miniszterium 1881. évi 19596. sz. alatt kelt határozata alapján vasúti s távirati hivatalnokok.

Előttük áll a kereskedelmi szak mind az a, a bankok, biztosítási intézetek s végül azon körülmény, hogy maguk is majdan mint művelit, szakképzett kereskedők foghatnak működni.

Örömmel constatálhatjuk, hogy e téren is nagy javulás mutatkozik, a szülők szakitanak már a régi előítéletekkel, a kereskedelem már szűnik lenézett foglalkozásul tekintetni s azt tapasztaljuk, hogy az utóbbi időben épen a műveltebb családok adják gyermekeiket a kereskedői szakiskolába.

Sajnálattal kell azonban kiemelni, hogy Debreczen város lakossága ezen tekintetben is nehezen tud megválni az előítéletektől s nehezen tud elfogultságából kibontakozni. Tudom, hogy súlyos a vád, de fájdalom, igaz.

Vajjon minek másnak tulajdonítható-e, hogy Debreczen lakossága a helyben már 12 év óta fenálló kereskedelmi szaktanodának a legkevesebb tanulóit adja? Az iskola, mely mintegy 15 megyéből kapja tanulóit, az iskola, hová a Szepesség évenként 8-10 tanulóit küld, magából a népes Debreczenből átlag évenként nem kap többet 4-6-nál.

— Nos, — kérde diadalmas arccal, — nem volt-e nekem igazam?

— Miben volt igazam?

— Mikor mondtam, hogy ennek az embernek valami nagy bűn nyomja a lelkét — Kíró! beszélj ön?

— Germinál urról.

— Mi történt? — kérde André felugorva.

— Hm, nagyon furcsa dolog. Germinál ur az éjjel leányával együtt megszökött.

— Lehetséges! — kiáltá André elsőpadva.

— Már pedig úgy van. En magam nyitottam ki nekik a kaput.

— Andréval forogni kezdett a szoba.

— Ah! — kiáltá aztán, könyveinek szobá folyást engedve. — Róza elment, itt hagyott a nélkül hogy szóltak volna! — Nem mondták legalább, hogy hová?

— Nem; az öreg csak annyit mondott, hogy hosszabb időre elutazik, s minthogy nem tudja mikor fog visszatérni, a butorokat valamelyik napon elhordatja. A kulcsot addig is nálam hagyta; itt van ni!

— André hevesen kiragadta a házmesternő kezéből a kulcsot, s két perc múlva öreg szomszédjának lakásán volt.

— Mindkét szoba üres volt. A szegény festő kétségbeesetten állott meg a Róza szobájának küszöbén s lecsüggesztette fejét.

XVII.

Germinál ur eltűnése óta már tizenny nap múlt el. André keresztkasul futkosta Páris utcáit, beszóltott majd minden kapushoz, de kedvesének nyomait nem bírta feltalálni. Tizenny nap múlva egy idegen két látogatást tett Germinál ur volt szállásán: az első látogatás alkalmával megvizsgálta a butorokat, a második látogatás alkalmával pedig szekérre rakatta és elhordatta.

Mily másképp van ez más vidéken. A kolozsvári kereskedelmi iskolában 1883-ban 90 tanuló közül 46 volt kolozsvári születésű, Székes-Fehérvárott 36 tanuló közül 20 székes-fehérvári, holott Debreczen 1882/3-ban 93 tanuló közül 14 és 1883/4-ben 89 tanuló közül 12 volt debreczeni. Ezen számok világosan beszélnek. Pedig a debreczeni kereskedelmi iskola tanulóinak ugyanazon jogokat biztosítja, mint a budapesti akadémia és az akadémia fölött azon határozott előnnyel bír, hogy tanulóinak erkölcsi magaviseletét, szorgalmi előmenetelét ellenőrizheti, holott az akadémian épen a túltömöttség folytán a tanár tanulóit nem is ismerheti.

Igen sokat lehetne még e tárgyban elmondani, de a tétel számolom kell. Ha egy némelyik szülő figyelmét sikerült a mondotakra fordítanom, — úgy ezéomat elértem.

Irodalom és művészet.

— Az operaház nem nyithatják meg Erkel Ferenc István király dalművével, mert a hangszerelés még mindig nincs befejezve és októberig ha el is készülné, a betanulásra nem volna idő. Így hát le kellett mondani a régi tervről, hogy a legnagyobb élő magyar zeneköltő új műve legyen az operaház megnyitója. Mint említettük, valószínűleg Bánkban, egy wagneri opera és egy ballet részének egyvelegé fogják képezni az első előadást. A megnyitás szeptember 25-én nem igen lesz meg, hanem október első felére marad. Az opera tagjainak szünetjét, mely e hó elején lejárt, e hó 16-ig meghosszabbították.

— Daudet Alfonz nagy feltűnést okozott Sappho regényéből drámát fog írni Bellet Adolff, ki a Fromont és Risler drámasztásánál segítségére volt Daudetnek.

Napi hírek.

— A debreczeni egyházmegye ma, esetleg holnap is, a helybeli ref. egyháztanács gyűléstermében Dávidházy János esperes, kabai lelkész és Bernáth István egyh. m. gondnok elnökelete alatt közgyűlést tart.

— Felhívás Hajdumegyei népi iskolai tanítókhöz és tanítóknakhoz! Közoktatási m. kir. miniszter ő Nagyméltóságának f. é. július hó 24-én 25024 sz. a kelt leirata szerint Hoffman Antal buziási fűrdőbélője f. é. augusztus hó 1-től szeptember hónap végéig 5 népi iskolai tanítót és 5 tanító részére a gyógydíjak fizetésétől felmentés mellett bármely osztályú fűrdő ingyen használatát engedélyezte, az uradalmi lakásokban pedig 25% engedmény mellett ad szállást. — Fentebb előadottak folytán fel hívom azon t. tanítókat és tanítókat, kik egészségük helyre állításávégett az említett kedvezmény igénybe venni akarják, azok az ő tanítóságokat igazoló és esperesileg is megerősített hivatalos bizonyítványukat kérvényekkel együtt mielőbb Hoffman Antal urhoz küldjék Buziásra. Debreczen, augusztus 6. 1884. Kiss József kir. tanfelügyelő.

— Az iparoskör zászlójárja ujabban adokoztak: Klein Ignác, Egy veterán asztalos 2-2 frt; Schwarcz M. Benő, Hail Gyula, Khón Adolf, Pájer József, Liederman Mihály, Jacobovics Aladár, Weinberger Albert, ifjú Barcsay Miklós, Thiessen Herman, Stern József, Ranunkel, Steinberger Gyula, Sikk Lajos 1-1 frt; Nagy József, Dáné István, Liptai Sándor 50-50 kr, összesen 18 frt 50 krt, mely kegyes adományokért fo-

— Az idegen egy asztalos volt a St. Antonie külvárosból s André heves kérdéseire csak annyit bírt felelni, hogy Germinál ur elutazott s a butorokat neki adta el.

E körülmény Andrének utolsó reményét is elvette. Felhagyott tehát a kereséssel s visszaesett régi életmódjába. Dolgozott reggeltől estig, este pedig bebaragolta a várost. Az evésével, ivással és álommal úgy bánt mint oly hitelezőkkel, a kiket nem bírt a nyakáról lerázni. Napról napra kevesebbet kezdett magával gondolni. Ennek aztán az a következménye lett, hogy agyvelőházba esett s a szegény André közel volt a halálhoz.

Azonban, nem volt róla megírva, hogy meghaljon s André néhány heti fekvés után fellábad betegségből, bárha Poussignol aszszony két orvost járatott hozzája. De a mily mértékben tért vissza testi egészségére, oly mértékben hanyatlott lelki ereje. Előbbi csüggedtségét sötét melancholia váltotta fel, kedélye buskomor lett, s minden tettéből remítő fásultság és közönyösség ritt ki.

Csak a munka iránt nem maradt érzéketlen. Mihelyt egészsége helyreállt, azonnal elövette esetjét és dolgozni kezdett, mint még soha eddig. Ezen életmód, nem sokat különbözött ugyan a lassu öngyilkosságtól, hanem a művészet sokat nyert általa. A boldog ifjú nem élt többé, de a művész kifejtette minden tehetségét.

Minthogy pedig André közönyösségében sem pénz, sem dicsőség után nem sovárgott, megfordítva jött a dolog: a pénz és dicsőség keresték fel őtet. A művés, ki eddig szemtelenül kizsákmányolta az ifjú művész tehetségét, most felemelte képeinek árát s biztatással tudatá Andréval, hogy neve és művei feltűnést kezdenek okozni.

A festész vállalt vonított, felvette a

gadják a kegyes adakozók az iparoskör nevében nyilvánított legőszintébb köszönete met Debreczen 1884 augusztus hó 7-én Lőrinc sák László bizottsági pénztárnok.

— Helyreigazítás. Tévesen irtuk tegnap, hogy a Rechnitz csödben a helyettes tömeggondnok Ipolyi Arnold ügyvéd. A jeles fiatal ügyvéd neve Ipolyi Lipót.

— Diszbed. Debreczen város és Hajdumegye lötenyészése emelésére engedélyezett magyar kir. állami díjosztás alkalmából az 1884-ik év aug. 10-én déli 1 órakor a debreczeni nagyerdei fűrdő épületében tartandó diszbedre az ebédjegy ára 2 forint. Kapható Papp György vendéglősnél a nagyerdőn.

— A nagyerdei társas kocsi szombat, vasárnap, hétfőn és kedden az utcai közvezés folytán a vásár alatt beállandó közlekedési akadályok miatt nem a Mende ovias féle üzlet előtt, hanem a nagy Hatvan utca elejéről. Szabó és André urak boltjától fog közlekedni.

— Párbajok s az ezekkel járó nyilatkozatok látszanak fenyegetőzni. Okot erre az írók és művészek itt időzése után meglelt hírlapi közlemények adnak. Úgy halljuk, hogy a „Budapest“ munkatársa Scholder Hugó, Szabó Endrét az „Üstökös“ szerkesztőjét már provokálta azon czikk, miatt melyet az a „Debreczen“ben tett közlé. Ugyancsak Scholder Hugó a „Budapest“ tegnapi számában a következőleg nyilatkozik:

„Nyilatkozat.

Gáspár Imre debreczeni szerkesztő lapjában orvátárást intézett ellenem. Miután Gáspár Imre egyénisége és tettei erkölcsi becsületi alá nem vonhatók, vele foglalkozván csak bűncselekménynek tartom.

Budapest. 1884. augusztus 5.

Scholder Hugó.

A dolgok ilyenén elfajulását sajnálattal látjuk, s óhajtott volna, hogy az ügy békes elintéztet nyerjen, de mert a fenti nyilatkozat után ez már alig hihető, a következő eseményekre való tekintettel kellett a fenti dolgokról tudomásot vennünk. Az igazság érdekében azonban ki kell jelentenünk, hogy épen a körünkben időzött fővárosi hírlapírók s ezek között a „Budapest“ dolgozó társa Scholder Hugó, és a „Budapesti Hírlap“ szellemes társai Rákosi Viktor (Sipulusz) legkevésbé érdemelték meg az őket sértő megrovásokat. Ők igyekeztek elég melegen írni, sőt utóbbinak általunk is reproductált tárcájában ez fordult elő: „Es mindezek után, — Debreczennek igaz volt. Mondják, haragudott a város azért, mert az írói kirándulók utóljára hagyták Debreczent. Haragudott azért is, hogy Dolnay Gyula egy ukázszerű levélben adta tudtára a városnak a kirándulók látogatását. Ez három. Negyedszer az intelligentia egyrésze fűrdőn van. Ötödszörük már traktáltak országos dalárdákat, Petőfi-társulati tagokat, s bizony bele is uhattak a sok ünnepelebe. Hatodszor és legutóljára Debreczen nagy város. Ott már nincs talaj az ilyen vidéki czécezőkora.“ Mindenesetre kíváncsian nézünk a bonyoluló események elé, bárha jobb szeretnénk volna, ha ez az egész ügy nem kerül felszínre.

— Kassáról írják, hogy Krecsányi Ig-

pénzt, kifizette adóságait és tovább dolgozott.

Lassanként elhunyt a nyár is. André alig győzött a megbízásoknak eleget tenni.

Egy-egy műve még be sem volt fejezve, már is el volt adva. Más körülmények között a nagy siker még megszigette volna az ifjú művészt; most azonban csak gunynyal s keserűséggel töltötte el szívét Róza gondolt szegény, az ő kedves hűtlen Rózájára, aki el volt veszve ránczve, s aki talán meg is feledkezett róla, miután anyai idő alatt egy árva sorsa sem méltatta! . . .

André most semmi sem akadályozta, hogy nedves padlászobáját, kényelmes, tág lakással cserélje fel, mert pénze elég volt; de ő még sem tette. Láthatlan kezek tartották őt vissza. Nem bírt még annyi erővel, hogy első szerelmének emlékeitől elszakadjon. E szerelem ugyan egész boldogtalanságával nehezedett most kedélyére; de ha az ablakra nézett, melyben Rózát viruló szépségében látta, s hol első szerelmét megvalósította, boldogtalansága daczára szomorú nyugalmat érzett szívében.

Ezalatt beköszöntött az ősz a fák levelei sárgulni keztek s velők együtt mindinkább elhalványultak az André reményei és álmjai is.

Ah, ha most édes anyja élné! . . . Ha keblére borulhatna s kisírhathá magát rajta . . . Minő édes vigasz volna ez szenvedő szívére!

De a szerető anyja nem élt többé, hogy gyermekét megvizsgálhassa, s André mélyen elpirult, midőn a drága halottára gondolt, mert azt vette észre, hogy boldogtalan szerelmében csaknem egészen megfeledkezett róla.

(Folyt. köv.)

1884/242-243. A.
E. ELLENŐR
a két mányt

iparoskőr ne...
közönsége...
7-én L...
éztárnok...
irtuk teg...
helyet...
old ügy...
Ipolyi Lípót...
áros és Haj...
engedélye...
alkalmából...
órákor a deb...
tartandó...
Kapható...
nagyerdőn...
kocsi szom...
az utcai...
állandó köz...
Mendevies...
István utca...
boltjától fog...
járó nyi...
Okot erre...
után megie...
Ugy halljuk...
Scholder...
tökös" szer...
kk, miatt me...
közé. Ugyan...
dapest" teg...
nyilatkozik...
szoroskötő lap...
Mintán...
erkölcsi be...
foglatkozáv...
5...
Scholder Hugó...
sajnálattal...
az ügy bé...
fenti nyi...
z, a követ...
el kellett a...
k. Az igaz...
jelentésünk...
ott fővárosi...
pest" dolgo...
dapesti...
Rákosi...
érdemelték...
Ok igye...
többinál ál...
ez fordult...
breceze n...
haragudott a...
alók utoljára...
tt azért is...
erü levélben...
falók látoga...
intelligencia...
k már trak...
tőfi-társulati...
ak a sok ün...
ra Debreczen...
az ilyen vi...
váncsian né...
bárha jobb...
ügy nem ke...
Krecsányi Ig...
tovább dol...
r is. André...
teget tenni...
a volt fejve...
ilmények kö...
ette volna az...
ak guynyal...
tvet Rózára...
ítelen Rózán...
s aki talán...
n anyni idő...
ta!...
akadályozta...
nyelmes, tág...
elég volt...
kezek tartot...
annyi erővel...
elszakadon...
talanságával...
na az ablakra...
pségében látta...
boldogtalan...
at érzett szí...
sz a fák leve...
gyütt mindin...
reményei és...
éne!... Ha...
magát rajta...
ez szenvedő...
többé, hogy...
s André mé...
hallottára gon...
boldogtalan...
megfelelke...

náz szintársulata növekvő tetszés és érdeklődés közt tartotta előadásait. Eleintén közepes számú közönség jelent meg a színházban, de csakhamar a legtöbb előadás telt ház előtt folyt le. Ujdonságot is mutattak be egy nehányat. Mint „Olgá-t, ifj. Abranyi Kornéltól, „A kis szórakozott“ című francia vígjátékot, „A vén Kupecz“-et, Bereczik népszínművét, a „Tiszt urak a zárdában“ című operettet és a rendezés, szereposztás, előadás teljes mértékben kielégíték a legkényesebb igényeket is. A drámai előadások körül főleg Toldy István „Kornéliá“-ja s a „Vasgyáros“ tettek nagy hatást, melyekben Kissné asszony játszott a főszerepeket. Az utóbbi darabban (Claire) volt jutalomjátéka s a közönség elhalmozta virággal, tapssal és kihívásokkal; a karzatról pedig üdvözlő költeményeket szórtak le. A tehetséges fiatal színésznőnek haladása meglepte a kasszaikat, kik emlékeznek még rá, mint kezdőre. A többi szereplők közül Siposné, Krecsányiné asszonyok, Németh, Abonyi, Pálfi, Boránd tetszettek leginkább. A népszínmű-előadások legjobbjai a „Vörös sapka“ volt, melyben Halmainé asszony (Juczika), Kiss Mihály (Széll Matyi), Németh József és Siposné asszony (az aranyenyegzős öreg pár) voltak ki. Az operettek, mint „Koldusdiák“, „Gascognei nemes“ sat. Erdélyi Mariettával, Halmainé asszonnyal és Iványi Mariska asszonnyal, Horváth Arnoldal, Kiss Mihályval, Némethtel és Nyilással gyakorolták a legnagyobb vonzerőt s az operettekben jelenleg e társulatnak a vidéken is alig van párja. Szombaton az „Olivette lakodalmá“ című operettben Halmainé asszony jutalomjátéka ugyanolyan rokonszenves tüntetések közt folyt le, mint tavaly a budai színházban. A társulat vasárnap, e hó 3-án, bucsuzott el a várostól a „Furcsa háború“-ban s Egerbe ment, hol ma, szerdán, kezdi meg előadásait a „Koldusdiák“-kal. Egerben a társaság szeptember végéig marad.

— Akasztás Egerben. Az egri törvénytés fogházában tegnap reggel 6 órákor végezték ki Kozerek hóhér a halálra ítélt Semberger Gyula kerencesendi lakost. Semberger 1882 elején szabadult ki a fegyházból, hol emberölés miatt hat évet ült. Eleinte mint napzamos kereste kenyerét, de később megbetegedett. Mialatt a fogházban volt, szülei, kik Kerencesenden házzal s szőlővel bírtak, meghaltak s jószágot az elhunyt adóságai miatt elárverezték. Midőn Semberger fogsgából kiszabadulva, értesült szülei haláláról rögtön lépéseket tett, hogy örökségét megkapja. Midőn azonban a községi jegyző Neszwadba Sándor értesítette, hogy öröksége fölment a szülei adóságára, Semberger nem akarta azt elhinni s a gyanusította jószágát el tulajdonításával. — Többiszor kérdőre vonta a jegyzőt s dacára annak, hogy ez előmutatta a hevesmegegyi árvaszék által kiállított nyugtákat s más iratokat, bosszút forralt ellene. 1883. tavaszán a kerencesendi községhezához ment s a segédjegyző által egy eselédkönyvet állított ki, mialatt a segédjegyző ezt elvégezte, Semberger kiment a folyosóra, hol Neszwadba jegyző épen a lelkész kísérete ki. Elkezdett vele ismét az örökségről beszélni s egy irónnal teleirt papírlapot nyomot a kezébe, hogy olvassa. Alig fezdett azonban Neszwadba olvasni, midőn Semberger egy éles késsel a jegyző gyomrába szurt s kést megforgatta a sebben. A jegyző még azon az éjjel meghalt s a gyilkost elfogták. A vizsgálat alkalmával azt vallotta, hogy csak a kezét akarta megsérteni a jegyzőnek. — Valamennyi forum halálra ítélt s a halálos ítéletet a király is helyben hagyta, s azt tegnap végre is hajtották.

— Mennyit fog a nap augusztusban? Augusztus 1-én a nap 4 óra 39 perccor kelt s 7 óra 32 perccor nyugodott le, tehát a nap hossza 14 óra 53 perc volt, 31-én a nap 5 óra 19 perccor fog kelni és 6 óra 41 perccor lenyugodni, tehát a nap hossza 13 óra 22 perc lesz. E szerint a nap augusztus hónap 1 óra 31 perccel fog; azaz rövidebb lesz, míg ellenben az éjszaka ugyanannyival hosszabbodik.

— A szegedi havi bucsu ünnepei élénk változatossággal folytak le. A környékről külön vonatokon sok vendég érkezett a hullámokból kikelt városba, megnézni az érdekes ünnepeket, mely Szegeden olyan, mint Budapest a Szent-Istvánnap. Vasárnap délelőtt volt a Havi Boldogasszony templomban az alsóvárosi földművesek egyesületének zászlószentelése, délután pedig Ujszegeden a népiünnep, katona zenével, tánczokkal, versenyekkel, volt póznamászás, futó és zsákverseny, számarfuttatás, birkozás söt verseny vizvási is. A szegedi dalárda több dalt énekelt, a tornaegylet pedig csinos mutatványokkal élénkíté meg a népiünnep képét. A túzóltok is tartottak gyakorlatot, este pedig táncmulatság és tombola volt. Hétfőn reggel nagy számmal érkeztek a vidéki egyházi körmenetek és délután egy órákor nagy pompával fogadta a város küldöttsége Szabados János helyettes polgármester vezetése alatt Német József esanádi püspök-helynököt, kit egyesületek zászlai alatt és bandériumkísérettel be a városba. Délután öt órákor esőnk verseny volt. Versenyeztek a tiszai hajósok, molnárok, volt lélekvesztőverseny, hordó verseny, s befejezésnek a hajós egyleti tagok csolnak versenye. Három négyezves s egy kétevezes trigger versenyezett. Kedden volt a tulajdonképmi ünnep, a havi bucsu napja. Ekkor ment végre Szeged újjászülésétének vallásos megünneplése rendi-

vüli érdeklődés mellett. A nagyszerű körmeneten huszezer főnyi közönség vett részt. A fényes nagymisért Német József püspök szolgáltatta, mise után pedig Ivánkovics János polgármesteri lelkész a Matyas-téren ünnepi szónoklatot tartott. Az egész város telve vidékiekkel, kiknek száma 20 — 25 ezerre tehető. Déliben Németh püspök fényes lakomát adott a plébánián, az összes hatóságok részvételével, délután pedig voltak a szokásos bucsunapi népmulatságok.

Debreczen rejtelmiei.

Ily czímen egy rendkívül sensatiós esemény hírével lepte meg tegnap a „Debrecezen“ olvasóit. A hír város szerte nagy izgalmat idézett elő s mindenfelé arról beszéltek. Nem kevesebb van abban elmondva, minthogy a „polgármester háza“ a vérlázító brutálitásnak vált színhelyévé, „hogy a ház urnője nem tudni mi jogon (?) Kovács hajdunak Buray nevű lakója ellen zálogolási parancsot adott,“ „hogy végre a hajdu és Buray között dulakodás támadt, melyben a hajdu úgy szurta meg Burayt, hogy az beteg lett, s egy hét múlva vérhányásban meghalt.“ Mindennek elmondása pedig egy rejtélyes titok napfényre jöveteként van elmondva, s oly célzások és gyanusításokkal, melyek minden józan eszű emberben azt a gondolatot ébresztik fel, hogy ama hírrel a polgármester rég megérdemelt népszerűségének ártsanak. Sőt, hogy a dolognak minél nagyobb fontosság tulajdonítsassék a mint már az szokás az özvegy számára a nevezett lap gyűjtést is indított, hogy így egyuttal az esemény felszínre tartassék.

Mi az egész ügyről a következőket tudjuk: Ma reggel a polgármester ur meglepetve olvasta el a „Debrecezen“-t, mert az egész sensatiós eseményről, mit sem tudott. Rögtön magához hívatta N i k h á z y Dániel biztos és Kovács hajdut, hogy adjanak neki kellő felvilágosítást.

Ezek előadása szerint a dolog úgy történt, hogy Buray el akart költözködni a házból de előbb a hátralevő házbér tartozását 8 frtot kellett volna megfizetnie. A mennyiben a házi urnak joga van az adós lakótól elköltözködéskor a házbértartozásnak megfelelő zálogtárgyat visszatartani ezért jelent meg Kovács és N i k h á z y, Buraynal. Buray mint csaknem mindig most is részeg és goromba volt és ily szavakkal fogadta Kovácsot. — „Ez az ember is bemei tenni a lábát az én küszöbömön; — s ezután gazembernek, tolvajnak, mindennek elmondta. Kovács hallgatta, azután azt kérdi: — Nekem mondja ezt? — Neked te gazember, — s ezzel arczu köpte.

Kovács erre halálápadt lett, s iszonyu dühtől felindulva a kezében levő vékony pipaszárral a nyakánál (lásd orvosi jelentést lentebb) megdöfte Burayt.

Ekkor szölt közbe N i k h á z y: — No no, még utoljára tettelegességekre kerül a sor! És a dulakodni akarókat széjjel választotta.

Ennyiből állt az egész sensatiós esemény. Buray a házból kiköltözködött, az esemény után két-három napig még dolgozott. Csak negyedikén lett rosszul, mert elővette régi baja a tüdővész, és egy belső ere megpattanván rögtön meghalt.

A halottkém hallotta a pletykát mely a halált ama jelenetnek tulajdonította, azért kötelességének ösmerte ezt bejelenteni, és ennek folytán az ügy rögtön a törvénytéshez tétetett át.

A b o n c z o l á s i j e g y z ö k ö n y v b e betekintettünk, s abból írjuk, hogy Dr. T e g z e Imre és U j h á z y Károly orvosi constataáltak, hogy Buray F e r e n c z tüdő-májosodás, és tüdővészben h o s s z a s a b b idő óta szenvedett, s hogy a tüdőgyengesége folytán beállott véredény repe és következtében létrejött elvérzés miatt mult ki. Az elhalálozás előtt néhány nappal a nyakon ejtett horzsolás oly jelentékeny volt, hogy még az írha sem volt megsérülve, s az orvosok véleménye szerint az a halál előidézésére s e m m i n e m ü befolyással sem volt. —

Ugyanezen ügyre nézve V é g h Gyula alkaptány ur részéről a következő nyilatkozat küldetett be hozzánk közlésre: **Nyilatkozat.** A „Debrecezen“ tegnapi számában „Debrecezen rejtelmiei“ czim alatt megjelent közleményre

vonatkozólag, hivatalos kötelességemnek tartom kijelenteni, miszerint a B u r a y J ó z s e f halál esete 1884 aug 4-én d. u. 4 ó r a k o r a helybeli kir. törvénytésnek lett általam bejelentve; s így ebből kitűnik, hogy ezen halál esetét senkinek sem állott érdekében eltitkolni.

Végül kénytelen vagyok jelezni ama körülményt is, hogy a fent irt közleményben említett „alkaptány“ reám egyáltalában nem vonatkozhatik. Debreczen 1884 aug. 7.

Vég Gyula alkaptány.

Legkülönösebb az egész szenzátiós és rejtelmes eseménynyé felújít dologban az, hogy a „Debrecezen“-ben ugy volt elbeszélve, hogy minden olvasóra azt a benyomást tette, mikép ilyen dolog csak a polgármester házában eshetik meg és sehol másutt, és mint-ha maga a polgármester is befolyt volna azon szegény ember halálának bekövetkezését elősegíteni. Nem kevésbé különös az is, hogy hasonló értelemben sietett valaki a „Budapesti Hírlapot“ földre vezetni, mert ott már a hír tegnap a „Debrecezen“-t egyidejűleg megjelent.

A vizsgálat bizonyonyal annak idején azt is igyekezni fog kideríteni, hogy kinek fektühetett érdekében a hamis és elferdítve megjelent közleményt közzé tenni.

A törvénytészi vizsgálat kifogja deríteni, hogy ezen „rejtelmes“ ügyben mennyiben élt vissza „a hatalom a szegénynek gyöngeségével.“

D i v a t.

(A gyermekek öltözéke. — Fürdői toillettek.)

A gyermeköltözékek lassankint szintén elcsajátítanak valamit a rokokó viseletből. Különösen áll a leánygyermek öltözékére. A kicsinyek ugyan még mindig angol szabásu ruhákat viselnek, de az öltözékek hátsó része lassankint könnyed rokokó-stílt ölt fel. Fűgyermekeket hat éves korig a meleg napok alatt leginkább matrözviseletbe öltöztetnek. Kevéssel a térdnél alér a csinos plüsskabát, mely hosszú, ujnélküli mellényvel van összekötve. A mellény a nyakravalóval szivalakulag ki van vágva. Lányok, ugy mint a fiúk rövid harisnyát viselnek. A láb közepső része fűdetlen marad. A fiúk kalapformája a matrözökhöz hasonlít, széles szalaggal s érezcsattal díszítve. A lányok csinos szalmakalapokat, oly Kate Grenavay-féle kalapokat viselnek, melyek ruháik anyagából készítték. A kalap díszítet, a R-meandt-alakhoz hasonlóan hátrátett, nagy szalaggal és tollakkal. Tíz-tizenkét éves gyermekeknek nagyon jól áll a következő öltözék: szők éru vagy tengerkéfé vászón nadrág, melyet kevésssel a térdnél három gomb tart össze s egy bluse, melyet világos vagy sötét bőr öv tart össze. Hosszu harisnyák, kivágott cipők, fehér vászongallérok himzés nélkül, csokorra kötött vörös nyakravaló, az öltözék anyagából való baret, mely hasonlít a szakácsapka-hoz s tetején vörös gyapottól készült nagy zompson egészíti ki a nyári öltözéket.

A divat előszeretettel gondoskodott a sérdülő leányokról is. Öltözékeik csinosak s alkalmasok arra, hogy az alak hiányait elfüdüzzék. A 13—16 nyarat élt hölgyeknek nagyon jól áll a díszítés nélküli kabát, bluse vagy kabátserű taille nyitott előrészzel. A kabát barna crepéből készült, vörös virágokkal behintve, ránczai élül nagyok, hátul pedig plüssére vannak alkalmasza. Ehhez járul a széleskarimájú olasz szalma-kalap, mely vöröses selyem szalaggal van díszítve. A harisnyák szintén vörösek, a fekete cipők kecskébülből kicsiny csokrokkal és bronz-csatokkal vannak ellátva. A kabátoknál nem ritkán egészen bíányoznak a ránczok s a bluset a deréküv majd simán, majd keleties ránczokkal övezi körül.

A fiatalság igen viseli a cizrok-és nád-fonatu kalapokat. A kirakatokban láthatók kerek, magas tetejű formák, melyek egyéb előnyeik mellett kitűnnek abban, hogy ócsók Nehány méter szalaggal kerti vagy délelőtti kalapok leszenk belőlük s bársony szalaggal vagy csipkedíszítéssel vagy mezei virág csokorral díszítve s étára alkalmasak. Igen moderd a skót selyem szövettől való díszítés kicsiny tükkel megerősítve, nagy rosette ripsziből vagy atlaszból, melyet az öltözékhez képest mással is lehet helyettesíteni.

A fűnyűzés, melyet a francia tengeri fürdőkben fűrdőöltözékekkel kifelytettek, általában má l á b r a kezd kapni. A francia fürdőkön kívül még nem viselnek ugyan hölgyeink fűrdőöltözéket, uj, drága fűrdőöltözékek, cipőket és harisnyákat, de a himzések és betétek a fűnell- és vászorfűrdőöltözékeken mindinkább szaporodnak Ujabbán a fűrdőöltözékeket nem készítik csupán bluseból és nadrágból összetéve hanem e kettő mellett viselnek rövid kabátokat is. E kabátot, valamint a fűrdőöltözéket is himzés bordűrök borítják a lehető legnagyobb kokerteriával. Különösen praktikusak e mellett a mélyen kivágott cipők mosósöztövekből átlukasztott bőrtalppal s keresztökkel. A nap sugarai ellen leginkább óv a jockeysapkák ismert alakja csikos szövettől. Ernyője szalmából vagy bőrből készült.

Legujabb.

A miskolczi dalárünnepély.

— A „Debr. Ellenör“ saját tudósítójától. — Miskolcz, aug. 6.

(sürgöny levél). Ma délután 1/2 órákor érkezünk a miskolczi új pályaudvarba, honnan pontosan megkezdődött az ünnepeles bevonulás, élünkön kettős zenekarral. Fogadtatásunk nagyszerű volt, vasuti pályaudvartól a város kellő közepéig temérdek nemzeti lobogó a házsorokon, óriási és díszes közönség mindenütt, virágzapor lepelt el bennünket. Bevonulásunk alatt több ízben felharsogott, „Éljen Debreczen“ kiáltás. Kitünő magyar barátságval fogadtak. A város háza elé vonult a díszmenet a hol a mintegy 1200 számban összesereglett dalárokat Miskolcz városa részéről Soltész Nagy Kálmán meleg szavakkal üdvözölte, biztosítván a dalárokat, hogy Miskolcz második otthonuk leend. Erre a központi dalárszövetség nevében id. Abrányi Kornél válaszolt, esetleg a dalművészet kulturális oldalait. Ezután kezdetét vette az elszállásolás, a legszebb rend és pontosság mutatkozott mindenfelé, a legelőkelőbb irl családok kapva kaptak a dalárdistákon legnagyobb panaszra nyílt az, a kinek nem jutott esetleg vendége.

Ma 6 és fél órákor lesz egy általános daláregyleti konferentia, ezután a „Korona“ szálló tágas udvarkertjében ösmerekedési estély, a hova mintegy pár ezer ember elfér. — A többiekrol később értesitem a „Debr. Ellenört“

A közönség meleg rokonszenvével környezi a debr. dalárokat.

(„Debrecezen Ellenör“ eredeti táviratai.)

Ischl aug. 7. Délután 6 felsége a király nyári lakában 23 terítük díszebéd volt, melyen a felségeken kívül Valeria főhercegnő, mindkét udvari kíséret résztvett; ebéd alatt katona-zene: este színi előadás és thea-estély tartott, melyen Tisza Kálmán is résztvett.

Páris aug. 7. Tegnap reggeltől ma reggelig Toulonban négy, Marseilleben nyolcz, Arlesben két kolera halál fordult elő.

Jótekonyczeü mkedvelői előadás a Halmy árnyak jávára.

Vasárnap aug. hó 10-én a dohánygyár udvarán felállított színházban színr fog kerülni:

COX és BOX.

Ered. bohózat egy felvonásban. — Irta: Maddison Tamás.

SEZEMÉLYEK:

Cox, kalapos segéd — — — Than Gyula ur.
Box, nyomdász segéd — — — Londesz Elek ur.
Bruncer né asszony — — — Seitl Anna k. a.

Ezt követi közkívánatra másodsor:

A z i g m á n d i k i s p a p.

Eredeti népszínmű három felvonásban. — Irta: Berceczik Árpád.

SEZEMÉLYEK:

Nagy János, néptanító — — — Fehér Árpád.
Erzsi, felesége — — — Wolandt Vilma k. a.
Ferenecz, fiok — — — Publik Ernő.
Biri, menyök — — — Marasztóni Julika a.
Király Pista, Biri testvérbátyja — — — Londesz Elek.
Lazsák Zsuzsanna, komorna — — — Walter Irén k. a.
Báthor Bogdán, plébános — — — Nyiri Géza.
Garabó Benecz, sekrestyés — — — Gerlich János.
Kadarka Rókus, kántor — — — Nyiri Aladár.
Molnár, gazda — — — Klein Béla.
Molnárné — — — Seitl Anna k. a.
Kádásné — — — Kitzberger T. k. a.
Peti, Nagy szolgálja — — — Chamilla Antal.

Történiik Igmádon. Idő a jelenkor.

A felvonások közt magyar népdalok és szavallatok. — Az előadás fűnyes bezárására nagy bengáli tűzfűnynyel világított némakeplet lesz, melyet követ a táncz-vigalom.

Helyárak. I. hely 40 kr. II. hely 20 kr. III. Állóhely 10 kr.

Jó italokról és hűsítőkröl valamint az est mulatságos eltöltéséről gondoskodva van.

A tánczvizalomra külön jegy ára 20 kr.

Kezdeté pontban 6 órákor. **A rendezőség.**

Felelős szerkesztő és kiadó lapnajtájdonos **Vértesi Arnold.**

Főmunkatárs: Kereczgy Vilmos.

Nyilt-tér.

Reke Vilmosnál

6 darab „István“

gőzmalmi részvény van eladó.

Értekezhetni Nagyvárad utca 2084. sz. a.

Valódi Galanthai láda-kávé

A VALÓDI

GALANTHAI LÁDA-KÁVÉ

mely első minőségű hazai, valódi KATÁNG GYÓKÉRBŐL
1/2, 1/4 és 1/8 kilós ládácskákban a birodalom legjobb hírű gyárosa

TSCHINKEL ÁGOST FIAI

által készítették, minőségre felülmul minden eddig használt pótkávé.

Főraktár Debreczen, Nyiregyháza és vidékére:

CSANAK JOZSEF

kereskedésében DEBRECZENBEN

homon a szétküldések ugy vasuton, mint postán nagyobb és kisebb mennyiségben a legpontosabban eszközöltenek.

Kapható ezenkívül a GALANTHAI LÁDA-KÁVÉ magyarországi majdnem minden fűszerkereskedésében.

Nélkülözhetlen minden háztartásnál.

Hegjobb minőségű kávé pótlék

Hazaí terményből való gyártmány

Eladó ház.
Péterfia utca 974. szám alatti ház, 3 nagy lakosztályal mellék épületekkel, kerté alakított nagy udvarral, II hold házutánni földjével kedvező feltételek mellett eladó.

Ugyanott 5 hold major-sági föld 2 szakaszban, mely részint szőlős kert, részint luczernás föld eladó.

Értekezhetni a tulajdonossal Péterfia 974. szám alatt.

Uj cipő-üzlet.

FALK OTTO

Debreczen, czegléd-utca, a városháza épületében, a régi takarékpénztár tözsomszedságában.

Ajánlja a n. é. közönség becses figyelmébe dusan berendezett raktárát

a legjobb minőségű

női, férfi és gyermek cipőkben.

E szakmában nagyobb gyárakban szerzett ismereteim és rendkívüli összekötés-in azon kellemes helyzetbe juttatnak, hogy a n. é. közönség igényeinek minden irányban megfelelhettek.

Küönös figyelmet érdemelnek saját gyártmányu bőr nő-cipőim, melyek ugy minőségre, mint árakra nézve, minden eddig áruba bocsátottakat tulszárnyalnak.

Továbbá női, férfi- és gyermek-cipőkbeni különlegességeim.

A n. é. közönség becses pártfogását kérve,

maradok kiváló tisztelettel

FALK OTTO.

A bécsi 1883. évi gyógyszerészi kiállításán ezüst ermet nyert.

A MOHAI

ÁGNES

FORRÁS

hazánk egyik legszénsavdusabb

SAVANYUVIZE

kitünő szolgálatot tesz főleg az emésztési zavaroknál s a gyomornak az idegrendszer bántalmait alapuló bajaiban. Általában a víz mind azon köröknél kiváló figyelmet érdemel, melyekben a szervi élet támogatása és az idegrendszer működésének fokozása kívánatos.

Borral használva kiterjedt kedveltségnek örvend.

Fris töltésben

mindenkor kapható

ÉDESKÜTY L.

magyar kir. udvari ásványviz-szállítónál

BUDAPESTEN.

Ugyszintén minden gyógyszerertárban, fűszerkereskedésben és vendéglőben.

1.000.000

Kempelen Imre fehérmegyei nagybirtokos tulajdonát képező mohai „ÁGNES” savanyuviz-forrás telepén 1883. november 15-én töltött az

egy millióodik palack Ágnes-viz

mely annyiban képez nevezetesebb eseményt, amennyiben ezen eset Európában az első, mely alig három évi fennállása óta képes volt savanyuvizének emnyire élénk keresletet és közkedveltséget teremteni.

Raktár Debreczenben: Csanak József, Geréby Fülöp, Rickl József, Varga Lajos, André és Szabó uraknál.

A valódi eredeti

hamburgi tengeri buvárok

ma és a következő napokon

Debreczenben, a vásártéren;

kik egy 10,000 literen feltöltött medencében, a m. t. közönségnek a tengeri buvárok minden mozdulatát és tetteiket élethűen utánozzák, és a legújabb készülékekkel teljesen felszerelve különböző munkákat végeznek: pl. fűrészelnek, gyalulnak, irnak, meg szivaroznak is, a készülőkhöz telefon van alkalmazva, s minden látogató a víz alatt dolgozó buvárral személyesen beszélhet, valamint a legújabb tengeralatti lámpa is látható, melynek segítségével a buvár éjjel is munkálkodhatik.

A közönség számára délután 4 órától este 10 óráig látható.

I. hely 20 kr. II. hely 10 kr. Katonák és 12 éven aluli gyermekek feleért fizetnek.

Számos látogatását tisztelettel kéri

Petrágy W., vállalkozó,

! Előnyös kereset !

Kereset Minden állású személyek állam és díjsorsjegyek havi felvételét melletti eladására (az 1883. évi XXXI. törvényzikk alapján) mindenhol eonys feltételek alatt felvételnek. Ajánlatok küldendők:

A fővárosi váltóüzlet-társasághoz

Budapestben.

Alapított 1858-ban.

WALSER FERENCZ

első magyar gép- és tűzoltószerek gyára, harang és érezőtödéje.

BUDAPESTEN ROTTENBILLER-UTCA 66.

Ajánlja gyártmányát mint magyar különlegességet,

kutakban és mindennemű szivattyukban

Elvállal teljes vízvezeték berendezését városok, földbirtokosok és magánzók részéről, modern technici alapon és kedvező feltételek mellett, ajánlkozik

KÖZ- és MAGÁN-FÜRDŐK

felszerelésére

szagmentes ürszékerek

felállítására és minden vízművi munkálat gyors és pontos kivitelére.

Képes árlapok, és részletes költségtervezetek kívánatra díjmenten küldetnek.

EGYETLEN BELFÖLDI SZIVATTYU GYÁR.

Debreczen, 1884. Nyomatott a „Debreczeni Előőr” lapgyomójában. Utcza, SIMONFFY ház